

Escuelas Activas: una mirada actual desde la neurociencia

Marco Zagal, Betzabé Lillo
www.montessoricanela.es

II parte

Girona, 12 de febrero 2011

**“Evitar conflictos es obra de
la política,
establecer la paz es obra de
la educación.”**

María Montessori

Compromisos éticos que no deben postergarse:

1. Por parte de la administración

2. Por parte de los/as maestros/as

3. Por parte de las familias

¿Cuándo comenzarán a generarse los cambios?

...cuando las leyes estén aprobadas y la administración responda a las demandas del profesorado?

...cuando el profesorado cultive su autocrítica y capacidad de reinventar lo que por años hemos heredado?

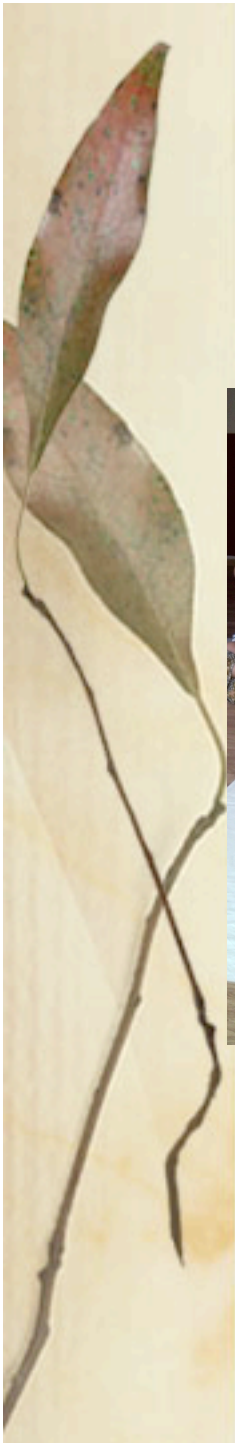
...cuando la infancia de niños y niñas se transforme en nuestra adultez?

¿Cuándo nos hacemos cargo de lo que sucede en nuestras aulas, en nuestras escuelas?

...cuando volvamos a mirar nuestras prácticas de aula y nos atrevamos a modificarla?

...cuando demos vida a las políticas públicas y se transformen en acción partiendo de las demandas justas y necesarias del profesorado?

El camino pedagógico nos invita a centrarnos en la vida de niños, niñas y jóvenes, en el día a día y el camino político tan necesario en nuestra labor profesional a veces apaga la voz de la discusión pedagógica, centrándose en porcentajes sin rostros. ...¿cómo lograr un equilibrio entre las dos voces, voces tan necesarias y vitales del quehacer educativo?

Las escuelas activas en Cataluña

ESCOLA NACIONAL MONTESSORI, VIA LAITANA, 59, SUCCESSORA DE LA DEL CARRER DE L'ÀURIA, 112. NENS TREBALLANT A PLE AIRE.

ment adquirits allí. Sols alguns cursos després la meua escola va poder canviar-se al número 1 del carrer del Pi, on disposava d'un local més higiènic i espaiós. Ja no tenia grada i, com que el Municipi n'havia concedit una altra mestra ajudada, pedim fer amb els pàrvuls tres grups, segons llur edat i formació intel·lectual. L'escola començava de tenir un aspecte més agradable i educatiu.

Heus ací un breu història d'allò que ha estat l'escola de pàrvuls fins l'any 1914 a casa nostra. Les millores realitzades d'aleshores ençà, la generació present les deu no sols a les corporacions oficials sinó també als mestres, que han fet grans sacrificis a costa de llur salut i del propi benestar material per a obtenir-les.

A l'escola d'Hostafrancs s'havia creat i organitzat, l'any 1907,

ESCOLA NACIONAL MONTESSORI, VIA LAITANA, 59, SUCCESSORA DE LA DEL CARRER DE L'ÀURIA, 112. EXERCICI DE VIDA PRÀCTICA.

ESCOLA NACIONAL MONTESSORI, VIA LAITANA, 59. NENS FENT EXERCICI DE LECTURA I ESCRITURA A PLE AIRE.

MUTUA ESCOLAR BLANQUERNA

1.ª SECCIÓ
ENSENYAMENT ELEMENTAL

ESCOLA MONTESSORI ESCOLA GRADUADA

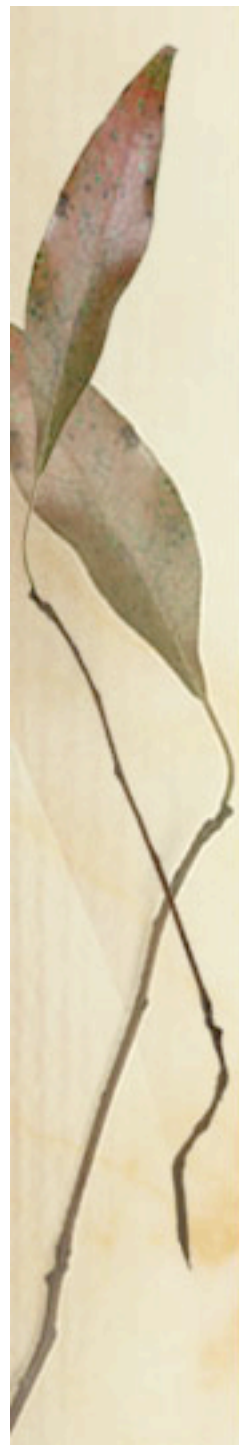
Plans, programes, organització, sistemes de ensenyament i resultats

BARCELONA
Carrer de Provença, 381 (calce)
1916

201

Folleto 1

Elemental (nens i nenes de sis a deu anys)

Nombre i divisió dels graus: Funcionen quatre graus dividits en cinc classes com segueix:

- 1.º grau, de 6 a 7 anys.
- 2.º grau, de 7 a 8 anys.
- 3.º grau, de 8 a 9 anys.
- 4.º grau A, de 9 a 10 anys.

pels alumnes que ingresen al batxillerat oficial.

- 4.º grau B, de 9 a 10 anys.

pels alumnes que ingresen als ensenyaments secundaris de l'escola (vegi programa especial).

Fia d'ensenyaments elementals.—En aquest grau és en la nostra Escola inicial d'una manera ja tècnica la finalitat instructiva, que ha sigut, en el grau montessorí, predominantment educativa; sense voler dir, però, com es veurà, més avall, que aquesta s'eviti mai abandonada ni que entre les classes de pàrvuls i elementals hi hagi en l'essencial, cap solució de continuitat.

En aquest grau i en els successius, però, la nostra Escola ja no considera possible l'adopció de mètodes fixos ni d'escoles predeterminades. El fruit d'una experiència d'anys ens permet adaptar a nostres peculiars necessitats de població meridional, tots els avenços que en altres països s'han anat introduint en l'ensenyament dels infants.

En el grau elemental els estudis comprenen les nocions fonamentals següents:

LLENGUATGE: (Llegir, escriure, ortografia, composició, gramàtica—català i castellà paral·lelament).

ARITMÈTICA: Numeració, decimals, trencats, operacions, mesures i problemes.

GEOMETRIA.

GEOGRAFIA.

HISTÒRIA.

CIÈNCIES FÍSQUES I NATURALS.

RELIGIÓ.

DIBUIX I TREBALL MANUAL.

SOLFEG I RÍTMICA.

VISTES I EXCURSIONS.

JOC I EXERCICIS FÍSICS.

LABORS FEMENILS, PER LES DONES.

ORIENTACIÓ PEDAGÒGICA

En el capítol anterior s'ha exposat breument el sentit educatiu general de les nostres classes primàries. En aquest mirarem de donar algun detall més concret de l'orientació pedagògica de la nostra Escola i de la manera com entenem la nostra feina.

En ordre als ensenyaments.—Els ensenyaments, fins els deu anys, són considerats principalment com a mitjà de desenvolupament i de perfeccionament d'aptituds. Per això els ensenyaments clàssics: el llegir, l'escriure i els nombres, pel seu caràcter essencial d'aptitud, fins en mig de la no aparent fonamentació montessoriana, són concrets, en la nostra Escola, com a finalitats principals. Paral·lelament a aquestes tres disciplines, imprescindibles per a una veritable formació intel·lectual, l'Escola té cura rigorosíssima de facilitar a l'infant la penetració directa i constant de l'espectacle del món per mitjà del contacte amb els coses, de les lliçons de coses, de les aplicacions manuals, i experimentals, de les visites i excursions i per mitjà també de la Geografia, les narracions i les lectures, que són pràctiques molt apropiades als infants. No trenen, per tant, les assignatures en aquests graus (excepte en els últims temps caràcter formal, sinó d'exercici i entrenament a base de la pràctica real de les matèries: la llengua viva, en la Gramàtica i pràctiques anexas; el nombre, en l'Aritmètica; les formes i les seves combinacions, en la Geometria; el món real i el mapa, en la Geografia etc. etc. El llibre té en l'Escola (on els apunts són absolutament supèrflus) importància principalíssima, però no per a ésser après de memòria, sinó com a instrument de consulta, de reflexió i de treball. El saber interpretar un text i treure'n les idees directrius per mitjà de la lectura conscient, és una de les finalitats principals dels ensenyaments de l'Escola.

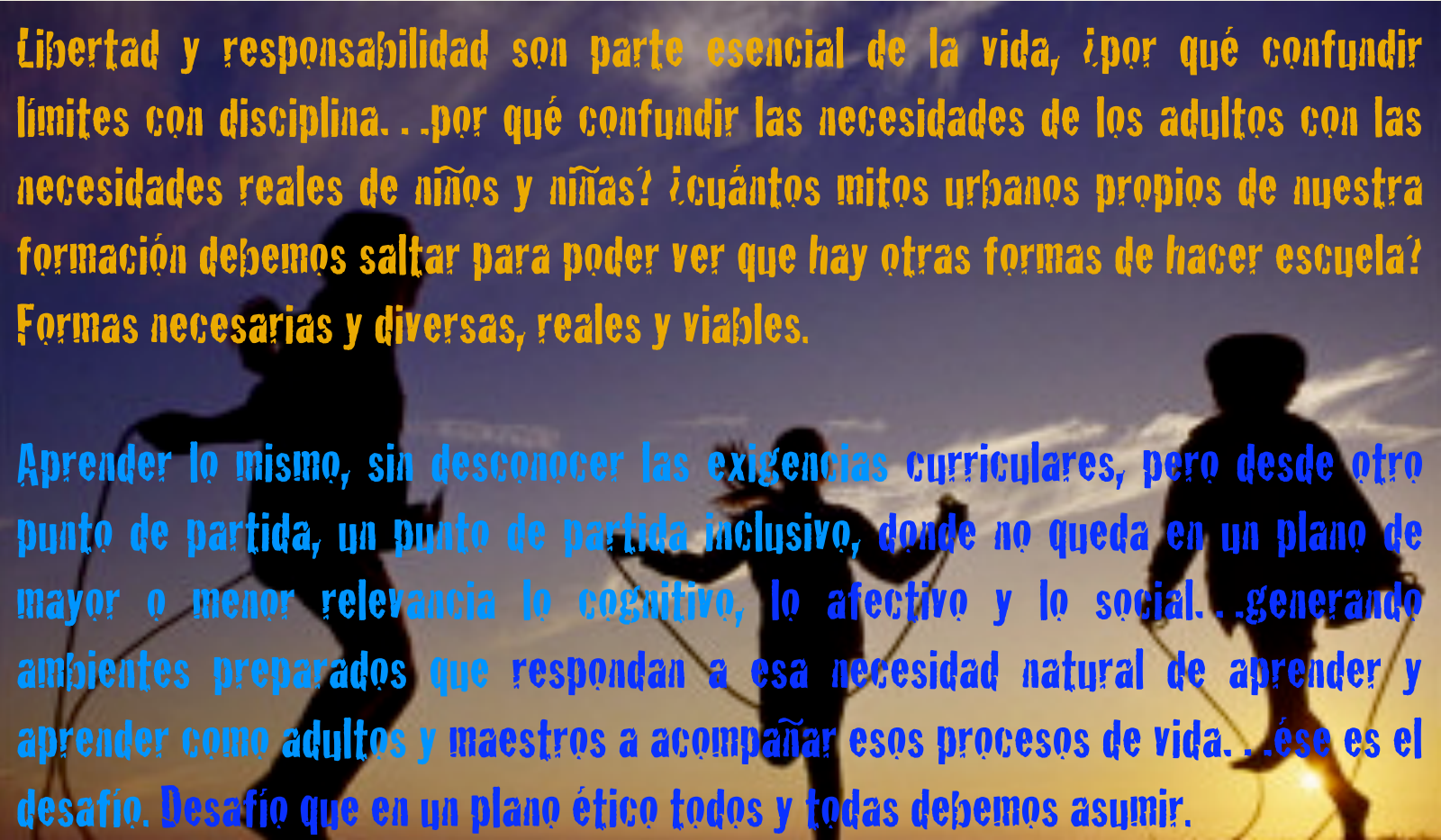
En ordre als mètodes.—Fent contrapès a les exigències del plan, hom procura, en ordre als mètodes i procediments, adaptar absolutament la tasca escolar a la personalitat dels infants. La rigorosa divisió de classes, l'estricta graduació dels ensenyaments, la reducció d'infants a cada classe, les proves i revisions de caràcter fisiològic i psicològic, són normes indispensables per a aquesta adaptació. Però, d'altra banda l'Escola segueix unes directrius per a aconseguir una labor enterament respectuosa amb la personalitat dels infants. El punt de partida de tota lliçó i de tota acció escolar, és l'interès de l'infant. Suscitar l'interès de l'infant ha d'ésser el primer pas de tota lliçó ben donada. Si l'interès de l'infant no es desenvolupa

Aprender es propio de la vida y no un proceso artificial y ajeno a ella...

Libertad y responsabilidad son parte esencial de la vida, ¿por qué confundir límites con disciplina...por qué confundir las necesidades de los adultos con las necesidades reales de niños y niñas? ¿cuántos mitos urbanos propios de nuestra formación debemos saltar para poder ver que hay otras formas de hacer escuela? Formas necesarias y diversas, reales y viables.

Aprender lo mismo, sin desconocer las exigencias curriculares, pero desde otro punto de partida, un punto de partida inclusivo, donde no queda en un plano de mayor o menor relevancia lo cognitivo, lo afectivo y lo social...generando ambientes preparados que respondan a esa necesidad natural de aprender y aprender como adultos y maestros a acompañar esos procesos de vida...ése es el desafío. Desafío que en un plano ético todos y todas debemos asumir.

**“no se educa íntegramente al hombre
disciplinando su inteligencia, haciendo caso
omiso del corazón y relegando la voluntad...**

**...el hombre tiene varias facetas fundamentales,
es una energía que ve, afecto que rechaza o se
adhiera a lo concebido, y voluntad que cuaja en
actos lo percibido y lo amado...”**

(Ferrer i Guardia)

Sinergia Educativa:

familia y escuela

¡pueden sumar más que dos!

...

administración y escuela

¡deben sumar más que dos!

montessoricanela@gmail.com